

РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В роботі розглянуто основні особливості розвитку процесів регіоналізації вищої освіти в контексті посилення глобальної інтеграції. Виділено північноамериканський, європейський та південно-східний освітні центри.

В умовах глобалізації інтенсивний розвиток потоків капіталу товарів, інформації, технологій призвів й до глобалізації ринку освітніх послуг, обсяг якого складає 50-60 млрд.дол. щорічно. Основна роль у побудові наукоємних економічних систем в розвинутих країнах належить вищій освіті.

Глобальна конкуренція за іноземних студентів постійно посилюється (особливо серед англомовних країн). В країнах Північної Америки і Західної Європи навчається 2/3 від загальної кількості іноземних студентів. Саме конкуренція між європейським та північноамериканським освітніми та науковими центрами визначатиме розвиток університетської освіти в умовах глобальної інтеграції.

Сьогодні в світі нараховується близько 3 млн. іноземних студентів [1, с.181]. Основні конкуренти на глобальному ринку освітніх послуг є США (табл.1). Університетська освіта США є однією з найбільш привабливих в світі. В американських університетах навчаються найбільша кількість іноземних студентів - 20% від загальної кількості студентів-іноземців. Внесок іноземних студентів до економіки США складає – 27 млрд.дол. У Великобританії здобувають вищу освіту 11% цієї категорії студентів. Замикають перелік країн-лідерів за обсягами іноземних студентів Китай (8%), Франція (7%), Німеччина (6%), Австралія (6%) [2, с.5].

Таблиця 1

Кількість іноземних студентів у загальній кількості студентів в окремих країнах

Країна	Кількість ВНЗ	Кількість іноземних студентів, тис.осіб	Питома вага іноземних студентів у загальній кількості студентів в країні,%
США	4726	886,0	4,0
Великобританія	860	435,5	18,0
Австралія	130	250,0	18,8
Канада	128	293,5	20,9
Франція	330	295,1	12,0
Німеччина	428	300,9	11,3
Китай	2788	356,5	1,0

К 2025 року за експертними оцінками міжнародна студентська мобільність суттєво зросте, а кількість іноземних студентів зросте майже втричі і становитиме понад 8 млн.осіб [3, с.37].

Країни Європи знаходяться у постійному пошуку нових підходів, теоретичного обґрунтування та впровадження у навчальний процес університетів інноваційних систем професійної підготовки студентів у контексті транснаціональних проблем вищої освіти. Регіональний інтеграційний процес, який відбувається в системі європейської університетської освіти і науки, ставить на меті наступні цілі:

– побудова європейської зони вищої освіти як ключового напрямку розвитку мобільності громадян з можливістю працевлаштування;

– формування та зміцнення інтелектуального, культурного та науково-технічного потенціалу Європи, підвищення в світі значущості європейської вищої школи;

– постійне поліпшення якості, підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці, раціональне поєднання академічної якості та прикладного характеру освітніх послуг;

– підвищення центральної ролі університетів у розвитку європейських культурних цінностей, в яких університети розглядаються як носії європейської свідомості;

– введення дворівневої системи підготовки фахівців з вищою освітою, системи сумісності, перезарахування і акумуляція кредитів, визначення та прийняття процедури визнання дипломів, оцінки і вимірювань академічних досягнень студентів, структури вчених ступенів, єдині органи – джерела норм, правил і процедур імплементації та розвитку Болонського процесу.

Серед основних факторів, що впливають на поширення міжнародної мобільності студентів, слід зазначити:

по-перше економічне зростання і збільшення персональних доходів в багатьох країнах;

по-друге, розширення державних програм фінансування навчання та лібералізація режиму студентських віз;

по-третє, недостатність пропозиції вищої освіти у країнах-походження студентів і, нарешті, зростання престижності навчання в університетах розвинутих країн.

Країни Є Азії найбільшими постачальниками іноземних студентів в світі, в першу чергу це стосується Індії, Китаю, Південної Кореї тощо (табл.2). Характерно, що й в перспективі саме ці країни будуть основними постачальниками іноземних студентів в світі [4, с.18].

Таблиця 2

Основні країни – постачальники студентів для навчання за кордоном та кількість іноземних студентів (тис.осіб)

країна	рік					Темп зростання,%
	2000	2005	2010	2020	2025	
Китай	218,4	437,1	760,1	1937,1	2973,3	11,0
Південна Корея	81,4	96,7	114,3	155,7	172,7	3,1
Індія	76,9	141,7	271,2	502,2	629,1	8,8

Посилення процесів регіоналізації в світовому господарстві вплинуло й на розвиток і посилення взаємодії країн – членів регіональних інтеграційних об'єднань в сфері освіти і науки. Серед найбільш успішних регіональних програм сьогодні є формування загальноєвропейського освітнього простору (в рамках Болонського процесу), створення північноамериканського освітнього простору, відповідні програми азійсько-тихоокеанського економічного співробітництва тощо.

Процес регіоналізації вищої освіти в умовах глобалізації виявляється довготривалим і складним, має свої перешкоди і загрози. Країни відрізняються розбіжностями у системі організації й рівнях національної вищої освіти, її традиціях тощо.

1.Global Education digests 2010. Comparing Education Statistics Across the World/ - Monreal: UNESCO Institute for Statistics. – 2010. – 277p.

2.Top Markets Report Education A Market Assessment Tool for U.S. Exporters\\U.S. Department of Commerce | International Trade Administration: Industry & Analysis, 2015. - July 2015. – 39с.

3. Wildavsky B. The Great Brain Race: How Global Universities Are Reshaping the World/ Ben Wildavsky. – Princeton: Princeton University Press. 2010.- 248.

4.Raychaudhuri A., Prabir D. Assessing Barriers to Trade in Education Services in Developing Asia - Pacific Countries: An Empirical Exercise/ Ajitava Raychaudhuri, Prabir De*// Asia-Pacific Research and Training Network on Trade Working Paper Series, No. 34, May 2007. – 57p.

Bulatova O.

REGIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION

The present paper examines the main features of the regionalization process of higher education in the context of strengthening global integration. The author also highlights the North American, European and southeast educational centers.